

Europos regionų komiteto nuomonė „Prekybos dokumentų rinkinys“

(2018/C 247/06)

Pranešėjas	Micaela Fanelli (IT/PES) Riccia komunos merė, Kampobaso provincija
Pamatinis dokumentas	Pasiūlymas dėl reglamento, kuriuo nustatoma tiesioginių užsienio investicijų į Europos Sąjungą tikrinimo sistema COM(2017) 487 final Komunikatas dėl 2017 m. ES svarbiausių žaliavų sąrašo COM(2017) 490 final Ataskaita dėl prekybos politikos strategijos „Prekyba visiems“ įgyvendinimo. Pažangios prekybos politikos sukūrimas siekiant suvaldyti globalizaciją COM(2017) 491 final Komunikatas „Darni ir pažangi prekybos politika globalizacijai suvaldyti“ COM (2017) 492 final Komunikatas „Skatinti tiesiogines užsienio investicijas kartu apsaugant svarbiausius interesus“ COM(2017) 494 final Rekomendacijos dėl Tarybos sprendimų COM(2017) 469 final, COM(2017) 472 final ir COM(2017) 493 final

I. SIŪLOMI PAKEITIMAI

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma tiesioginių užsienio investicijų į Europos Sąjungą tikrinimo sistema

COM(2017) 487 final

1 pakeitimas

13 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>(13) būtina nustatyti valstybių narių atliekamo tiesioginių užsienio investicijų tikrinimo procedūrinės sistemos būtiniausias elementus, kad investuotojai, Komisija ir kitos valstybės narės galėtų suprasti, kaip tokios investicijos gali būti tikrinamos, ir užtikrinti, kad tokios investicijos būtų tikrinamos skaidriai ir nediskriminuojant trečiųjų šalių. Šie elementai turi bent apimti tikrinimo terminų nustatymą ir galimybę užsienio investuotojams siekti teismo teisių gynimo dėl tikrinimo sprendimų;</p>	<p>(13) būtina nustatyti valstybių narių atliekamo tiesioginių užsienio investicijų tikrinimo procedūrinės sistemos būtiniausias elementus, kad investuotojai, Komisija ir kitos valstybės narės, taip pat vietos ir regionų valdžios institucijos ir visi suinteresuotieji socialiniai partneriai galėtų suprasti, kaip tokios investicijos gali būti tikrinamos, ir užtikrinti, kad tokios investicijos būtų tikrinamos skaidriai ir nediskriminuojant trečiųjų šalių. Šie elementai turi bent apimti tikrinimo terminų nustatymą ir galimybę užsienio investuotojams siekti teismo teisių gynimo dėl tikrinimo sprendimų;</p>

Paiškinimas

Valstybių narių priimti sprendimai turės didelį poveikį vietos ir regionų valdžios institucijoms, kuriose planuojama arba padaryta tiesioginė užsienio investicija (TUI), todėl jos turi dalyvauti priimant tokius sprendimus.

2 pakeitimas

18 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>(18) todėl ne mažiau svarbu užtikrinti, kad visose valstybėse narėse būtų renkama būtiniausia informacija apie tiesiogines užsienio investicijas, kurioms taikomas šis reglamentas, ir atliekami būtiniausi jų koordinavimo veiksmai. Tokią informaciją, valstybėms narėms arba Komisijai paprašius, turėtų pateikti valstybės narės, kuriose tiesioginės užsienio investicijos planuojamos arba padarytos. Teikiama informacija apie tokius investicijos aspektus, kaip užsienio investuotojo nuosavybės struktūra, planuojamos arba padarytos investicijos finansavimas, taip pat, kai žinoma, informacija apie trečiųjų šalių suteiktas subsidijas;</p>	<p>(18) todėl ne mažiau svarbu užtikrinti, kad visose valstybėse narėse būtų renkama būtiniausia informacija apie tiesiogines užsienio investicijas, kurioms taikomas šis reglamentas, ir atliekami būtiniausi jų koordinavimo veiksmai. Tokią informaciją, pasikonsultavus su suinteresuotosiomis vietos ir regionų valdžios institucijomis, valstybėms narėms arba Komisijai paprašius, turėtų pateikti valstybės narės, kuriose tiesioginės užsienio investicijos planuojamos arba padarytos. Teikiama informacija apie tokius investicijos aspektus, kaip užsienio investuotojo nuosavybės struktūra, planuojamos arba padarytos investicijos finansavimas, taip pat, kai žinoma, informacija apie trečiųjų šalių suteiktas subsidijas;</p>

Paaiškinimas

Valstybių narių priimti sprendimai turės didelį poveikį vietos ir regionų valdžios institucijoms, kuriose planuojama arba padaryta tiesioginė užsienio investicija, todėl jos turi dalyvauti priimant tokius sprendimus.

3 pakeitimas

3 straipsnio 2 dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
3 straipsnis	3 straipsnis
Tiesioginių užsienio investicijų tikrinimas	Tiesioginių užsienio investicijų tikrinimas
2. Komisija saugumo ar viešosios tvarkos sumetimais gali tikrinti tiesiogines užsienio investicijas, kurios gali daryti poveikį Sąjungos svarbos projektams ar programoms.	2. Komisija saugumo ar viešosios tvarkos sumetimais gali tikrinti tiesiogines užsienio investicijas, kurios gali daryti poveikį dabartiniams arba atsakingai numatytiems Sąjungos svarbos projektams ar programoms.

4 pakeitimas

6 straipsnio 1 dalis ir 6 straipsnio 2 dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
6 straipsnis	6 straipsnis
Valstybių narių atliekamo tikrinimo sistema	Valstybių narių atliekamo tikrinimo sistema
1. Valstybių narių tikrinimo mechanizmai taikomi skaidriai ir nediskriminuojant trečiųjų šalių. Pirmiausia valstybės narės nustato aplinkybes, kurioms susiklosčius pradedamas tikrinimas, tikrinimo priežastis ir taikytinas išsamias procedūrinės taisyklės.	1. Valstybių narių tikrinimo mechanizmai taikomi skaidriai ir nediskriminuojant trečiųjų šalių. Pirmiausia valstybės narės nustato aplinkybes, kurioms susiklosčius pradedamas tikrinimas, tikrinimo priežastis ir taikytinas išsamias procedūrinės taisyklės. Be to, valstybės narės pagal anksčiau nurodytą procedūrą ir kiek įmanoma informuoja ir konsultuojasi su vietos ir regionų valdžios institucijomis, kuriose planuojama arba padaryta tiesioginė užsienio investicija.
2. Valstybės narės nustato tikrinimo sprendimų priėmimo terminus. Terminų trukmė turi būti pakankama, kad jos spėtų atsižvelgti į 8 straipsnyje nurodytas valstybių narių pastabas ir 8 ir 9 straipsniuose nurodytą Komisijos nuomonę.	2. Valstybės narės nustato tikrinimo sprendimų priėmimo terminus. Terminų trukmė turi būti pakankama, kad jos spėtų atsižvelgti į vietos ir regionų valdžios institucijų, kuriose planuojama arba padaryta tiesioginė užsienio investicija, ir 8 straipsnyje nurodytas valstybių narių pastabas ir 8 ir 9 straipsniuose nurodytą Komisijos nuomonę.
(...)	(...)

Paiškinimas

Valstybių narių priimti sprendimai turės didelį poveikį vietos ir regionų valdžios institucijoms, kuriose planuojama arba padaryta tiesioginė užsienio investicija, todėl jos turi dalyvauti priimant tokius sprendimus.

5 pakeitimas

8 straipsnio 1 dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
8 straipsnis	8 straipsnis
Bendradarbiavimo mechanizmas	Bendradarbiavimo mechanizmas
1. Valstybės narės informuoja Komisiją ir kitas valstybes nares apie kiekvieną tiesioginę užsienio investiciją, kuri tikrinama taikant tikrinimo mechanizmą, per penkias darbo dienas nuo tikrinimo pradžios. Tikrinimą atliekančios valstybės narės kartu su kita informacija, kai tinkama, stengiasi nurodyti, ar, jų nuomone, tikrinamai tiesioginei užsienio investicijai gali būti taikomas Reglamentas (EB) Nr. 139/2004.	1. Valstybės narės konsultuojasi su vietos ir regionų valdžios institucijomis, kuriose planuojama arba padaryta tiesioginė užsienio investicija , ir informuoja Komisiją ir kitas valstybes nares apie kiekvieną tiesioginę užsienio investiciją, kuri tikrinama taikant tikrinimo mechanizmą, per penkias darbo dienas nuo tikrinimo pradžios. Tikrinimą atliekančios valstybės narės kartu su kita informacija, kai tinkama, stengiasi nurodyti, ar, jų nuomone, tikrinamai tiesioginei užsienio investicijai gali būti taikomas Reglamentas (EB) Nr. 139/2004.

Paiškinimas

Svarbu, kad tikrinant, ypač tiesiogines užsienio investicijas, būtų konsultuojamasi su vietos ir regionų valdžios institucijomis.

6 pakeitimas

8 straipsnio 6 dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
8 straipsnis	8 straipsnis
Bendradarbiavimo mechanizmas	Bendradarbiavimo mechanizmas
6. Valstybės narės, kuriose planuojamos arba padarytos tiesioginės užsienio investicijos, deramai atsižvelgia į 2 dalyje nurodytas kitų valstybių narių pastabas ir 3 dalyje nurodytą Komisijos nuomonę.	6. Valstybės narės, kuriose planuojamos arba padarytos tiesioginės užsienio investicijos, deramai atsižvelgia į 1 dalyje nurodytas vietos ir regionų valdžios institucijų, kuriose planuojama arba padaryta tiesioginė užsienio investicija , ir 2 dalyje nurodytas kitų valstybių narių pastabas ir 3 dalyje nurodytą Komisijos nuomonę.

Paaiškinimas

Svarbu, kad tikrinant, ypač tiesiogines užsienio investicijas, būtų konsultuojamasi su vietos ir regionų valdžios institucijomis.

7 pakeitimas*12 straipsnis*

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p><i>12 straipsnis</i></p> <p>Ryšių palaikymo punktai</p> <p>Tiesioginių užsienio investicijų tikrinimo tikslais kiekviena valstybė narė įsteigia ryšių dėl tiesioginių užsienio investicijų tikrinimo palaikymo punktą (ryšių dėl TUI tikrinimo palaikymo punktas). Komisija ir kitos valstybės narės įtraukia šiuos ryšių dėl TUI tikrinimo palaikymo punktus nagrinėdamos bet kokį su šio reglamento įgyvendinimu susijusį klausimą.</p>	<p><i>12 straipsnis</i></p> <p>Ryšių palaikymo punktai</p> <p>Tiesioginių užsienio investicijų tikrinimo tikslais kiekviena valstybė narė įsteigia bent vieną ryšių dėl tiesioginių užsienio investicijų tikrinimo palaikymo punktą (ryšių dėl TUI tikrinimo palaikymo punktas). Komisija ir kitos valstybės narės įtraukia šiuos ryšių dėl TUI tikrinimo palaikymo punktus nagrinėdamos bet kokį su šio reglamento įgyvendinimu susijusį klausimą. Ryšių palaikymo punktai tiesioginių užsienio investicijų tikrinimo klausimais suinteresuotųjų vietos ir regionų valdžios institucijų prašymu turi suteikti joms visą svarbią informaciją apie šių investicijų tikrinimą.</p>

Paaiškinimas

- i) Atsižvelgiant į tai, kad kai kuriose valstybėse narėse atsakomybė už prekybos politiką yra perduota regionų lygmeniui, tokiais atvejais būtų tikslinga ryšių palaikymo punktus steigti regionų lygmeniu.
- ii) Svarbu, kad vietos ir regionų valdžios institucijos priimdamos sprendimą dėl tiesioginių užsienio investicijų turėtų kuo išsamesnę informaciją.

II. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. palankiai vertina pasiūlymų paketą dėl prekybos ir investicijų, kurį Komisija pristatė po Diskusijoms skirto dokumento dėl globalizacijos suvaldymo pateikimo ir kuris yra skirtas spręsti ES prekybos politikos srityje kylančius uždavinius;

2. mano, kad prekybos politikai tenka įveikti daugybę iššūkių ir kartu užtikrinti pusiausvyrą tarp įvairių tikslų: stiprinti ES prekybos poziciją sukuriant prekybos sąsajas su pasauliniais augimo centrais, atlikti lyderės vaidmenį remiant daugiašalę prekybos sistemą, didinti ekonomikos augimą ir mažinti skurdą, apsaugoti ES įmones, piliečius ir teritorijas nuo nesąžiningos konkurencijos ir valdyti socialines ir teritorines išlaidas, ypač pažeidžiamuose sektoriuose ir žemos kvalifikacijos darbuotojų kategorijoje;

3. pritaria nuomonei, kad pastaraisiais metais tarptautinė prekyba skatino augimą ir didino konkurencingumą tiek ES, tiek už jos ribų; vis dėlto atkreipia dėmesį, kad vis didesnį susirūpinimą kelia nevienodas šios prekybos naudos socialinis paskirstymas, didelis jos poveikis spartėjantiems aglomeracijos ir teritorinės marginalizacijos procesams ir ypač sunkūs išbandymai kai kurių ekonomikos sektorių atsparumui ir vietos bendruomenėms;

4. tvirtai pritaria Komisijos nuomonei, kad prekybos politika turi atlikti svarbų vaidmenį užtikrinant globalizacijos teigiamą ekonominį, socialinį, teritorinį ir aplinkosaugos poveikį piliečiams ir įmonėms Europoje ir už jos ribų;

5. pabrėžia ypač svarbų Europos pritaikymo prie globalizacijos padarinių fondo (EGF) vaidmenį remiant žmones, kurie dėl globalizacijos sukeltų pasaulio prekybos struktūrinių pokyčių praranda savo darbo vietas; tačiau pakartoja ⁽¹⁾, kad būtina pertvarkyti jo veikimo mechanizmus, supaprastinant EGF patvirtinimo procedūrą, sumažinant viršutines ribas, taikomas fondo paramai gauti ⁽²⁾, padidinant jo biudžetą iki ne mažiau kaip 500 mln. EUR per metus ir įtraukiant fondą į DFP, kad būtų atsižvelgta į faktą, jog nuo 2014 m. EGF taikymo sritis buvo išplėsta, apimant nesimokantį ir nedirbantį jaunimą, ir į tai, kad taikymo sritį gali tekti išplėsti dar labiau, kad ji apimtų prevencines priemones; tvirtina, kad įgyvendinant Europos struktūrinius ir investicijų fondus (ESI fondus) reikia EGF papildomumo su Europos socialiniu fondu, nes EGF yra mechanizmas, kuris teikia trumpalaikę paramą, o ilgalaikės priemonės, kurios gali tapti tolesnėmis priemonėmis EGF srityse, remiamos iš ESI fondų;

6. pabrėžia, kad iš kai kurių valstybių narių prekybos srautų analizės ⁽³⁾ matyti, kad regionų eksporto rezultatai teigiamai veikia BVP, kad eksporto veikla daro teigiamą poveikį regionų konkurencingumo indeksui ir kad visose vertintose valstybėse narėse eksporte dalyvaujančios gamybos struktūros linkusios telktis kelete regionų;

7. susirūpinęs pažymi, kad tokias išvadas patvirtino kitas tyrimas ⁽⁴⁾, kuris rodo, kad tiesioginių užsienio investicijų nauda yra kur kas mažesnė kaimo, nemetropoliniuose ir, palyginti su kitais, mažiau išsivysčiusiuose regionuose ir kad poveikis našumo didinimui yra mažesnis kaimo ir nemetropoliniuose regionuose, o mažiau išsivysčiusiuose jis tiesiog nulinis; todėl tikėtina, kad tiesioginių užsienio investicijų ir rinkų atvėrimo tiesioginis poveikis konvergencijai yra labai ribotas;

8. šiuo požiūriu pabrėžia esminį sanglaudos politikos vaidmenį užtikrinant tinkamą viešųjų investicijų į ES regionus ir teritorijas, į kuriuos šie srautai nepatenka, lygi didinant jų konkurencingumą ir kartu skatinant jiems skirtas tiesiogines užsienio investicijas, taip pat sudarant palankias sąlygas augti Europoje jau veikiančioms įmonėms;

9. primena, kad Europos Komisija 7-ojoje sanglaudos ataskaitoje (2017 m. spalio 9 d.) pabrėžė, kad globalizacijos suvaldymas, remiant ekonomikos pertvarką regionuose, inovacijas, pramonės modernizavimą ir technologijų diegimą turėtų būti vienas trijų būsimos sanglaudos politikos po 2020 m. prioritetų;

10. atkreipia dėmesį į tai, kad tolesni prekybos liberalizavimo susitarimai sumažina muitų sumą, o muitai sudaro didelę ES biudžeto nuosavų išteklių dalį, ir ragina Komisiją netrukus pateikti pasiūlymą dėl esminės ES nuosavų išteklių reformos, kaip prašoma RK nuomonėje 2017/1530 dėl ES išteklių reformos kitos DFP po 2020 m. laikotarpiu;

ES prekybos politikos skaidrumas ir demokratinis teisėtumas

11. palankiai vertina Komisijos įsipareigojimą didinti prekybos derybų skaidrumą ir yra įsitikinęs, kad toks požiūris suteiks valstybėms narėms galimybę įtraukti vietas ir regionų valdžios institucijas, ir (arba) kitus suinteresuotuosius subjektus jau į pirmuosius prekybos politikos tikslų nustatymo etapus, būdingus tam tikriems ES išorės prekybos derybų procesams;

12. šiuo klausimu primena RK tyrimą dėl prekybos susitarimų derybų demokratinio aspekto, piliečių ir vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmens, kuriame pabrėžiama, kad vien tik informacijos nepakanka skaidriam ir įtraukiam procesui užtikrinti ir kad reikia skirti ypatingą dėmesį nacionalinio ir vietos lygmens mechanizmams, kuriais suteikiama prieiga prie šios informacijos; vietos ir regionų valdžios institucijos visų pirma pabrėžia, kad dažnai nėra formalių dialogo prekybos klausimais su atitinkamu nacionaliniu lygmeniu mechanizmų ir šis trūkumas dar labiau jaučiamas ES lygmeniu;

⁽¹⁾ RK nuomonė dėl „Diskusijoms skirto dokumento dėl globalizacijos suvaldymo“, pranešėja Micaela Fanelli, priimta 2017 m. spalio 10 d.

⁽²⁾ Visų pirma atsižvelgiant į tai, kad analogiškoje JAV programoje (angl. *Trade Adjustment Assistance*, TAA) nenumatytas konkretus atleidžiamų darbuotojų skaičius, kurį būtina pasiekti, kad būtų skiriama parama.

⁽³⁾ EPRS.

⁽⁴⁾ ESPON, *The World in Europe, global FDI flows towards Europe* (Pasaulis Europoje, pasaulio tiesioginių užsienio investicijų srautai į Europą).

13. vertina Komisijos pastangas užtikrinti didesnę prekybos susitarimų, kurių daugelis yra mišraus pobūdžio, aiškumą atskiriant investicijų skyrių; vis dėlto pabrėžia, kad bendras sutarimas dėl pasaulio rinkų atvėrimo nepasiekiamas ir nauji prekybos susitarimai nesudaromi iš esmės todėl, kad yra mažai duomenų apie teigiamą ir neigiamą tam tikrų susitarimų poveikį ir nelabai aiški Vyriausybės atsakomybė šalinant konkrečias neigiamas tokių susitarimų pasiskirstomojo poveikio pasekmes;

14. atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta pirmiau, primena RK poziciją, kad labai svarbu prieš pradėdant kitus prekybos liberalizavimo etapus atlikti teritorinio poveikio vertinimus, kurie gali būti veiksminga priemonė, leidžianti prieš pradėdant derybų procesą nustatyti ir kiekybiškai įvertinti konkretaus prekybos susitarimo poveikį Europos regionams ir taip sudaryti galimybę priimti tvirtus, informacija pagrįstus, skaidrius, konkrečiais duomenimis paremtus sprendimus dėl susitarimų turinio, taip pat skirti konkrečioms atvejams pritaikytą paramą susijusiems regionams šių susitarimų poveikiui valdyti arba jį numatyti-;

15. šiuo požiūriu apgailestauja, kad poveikio vertinimo, pridedamo prie Rekomendacijos dėl Tarybos sprendimo, pagal kurį suteikiami įgaliojimai pradėti derybas dėl Laisvosios prekybos susitarimo su Australija ir Naująja Zelandija, skyriuje dėl įvairių politikos galimybių poveikio ir suinteresuotųjų subjektų, kuriems jos turės įtakos toks poveikio vertinimas nėra nenumatytas ⁽⁵⁾;

16. mano, kad tyrimas dėl esamų ir būsimų ES ir dvylikos prekybos partnerių laisvosios prekybos susitarimų žemės ūkio srityje bendro ekonominio poveikio ⁽⁶⁾, kurį atliko Jungtinis tyrimų centras, yra geras pavyzdys, rodantis, kaip poveikio vertinimai gali padėti nustatyti tvirtą, skaidrią ir konkrečiais duomenimis grindžiamą prekybos politiką;

17. palankiai vertina tai, kad minėtas tyrimas užtikrino konkrečiais duomenimis grindžiamą mokslinę paramą ES politikos nustatymo procesui, nes ES ūkininkai informuojami apie galimas prekybos susitarimų, ypač su Australija ir Naująja Zelandija, pasekmes; mano, kad, kaip nurodyta tyrime, šiose derybose Komisija ypatingą dėmesį turi skirti galimoms neigiamoms pasekmėms tam tikriems žemės ūkio sektoriams ir juos apsaugoti atsižvelgiant į svarbiausius Bendros žemės ūkio politikos principus ir į tai, kad žemės ūkis yra pagrindinė ir vienintelė sritis, kuria remiamas užimtumas, verslumas ir aprūpinimo maistu užtikrinimas vietos lygmeniu daugelyje ES vietovių, pavyzdžiui kalnų vietovėse, kuriose ūkininkai sunkiomis sąlygomis išlaiko kaimo vietovių gyvybingumą, taip kartu padėdami išsaugoti ypač svarbią ekologinę pusiausvyrą;

18. pakartoja – visų pirma atsižvelgdamas į derybas su Australija ir Naująja Zelandija – savo jau nuo seno ginamą poziciją, kad ES prekybos susitarimais neturi būti trukdoma bet kurio viešojo valdymo lygmeniu teikti, remti arba reglamentuoti viešąsias paslaugas, išplėsti piliečiams teikiamų paslaugų įvairovę ⁽⁷⁾ arba nustatyti tam tikras socialinės apsaugos sąlygas, be kita ko skirtas skatinti socialinės ekonomikos vystymąsi, kaip numatyta 2015 m. gruodžio 7 d. Europos Vadovų Tarybos išvadose;

19. palankiai vertina tai, kad Komisija 2017 m. gruodžio 22 d. įsteigė patariamąją grupę ES prekybos susitarimų klausimais, siekiant didinti ES prekybos politikos skaidrumą ir įtraukumą, tačiau, atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta pirmiau, apgailestauja, kad nė vienas iš 28 jos ekspertų ⁽⁸⁾ neatstovauja vietos ar regionų valdžios institucijai ar asociacijai. Jei Komisija ir toliau laikysis tokios pozicijos, kad nė viena Sąjungos institucija arba organas nebus atstovaujamas patariamojoje grupėje, RK tikėtusi būti kviečiamas joje dalyvauti bent jau stebėtojo teisėmis;

⁽⁵⁾ Žr. čia <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1505372743628&uri=SWD:2017:293:FIN.>, dokumento 18 puslapis.

⁽⁶⁾ Tyrimas paskelbtas 2016 m. lapkričio 15 d., žr. čia: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/cumulative-economic-impact-future-trade-agreements-eu-agriculture>.

⁽⁷⁾ 2016 m. balandžio 8 d. priimta RK nuomonė Atsakingesnė prekybos ir investicijų politika, pranešėjas Neale Richmond (IE/EPP).

⁽⁸⁾ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/december/tradoc_156487.pdf

20. ragina užtikrinti, kad bus laikomasi ES ir nacionaliniu lygmeniu galiojančių darbo teisės normų ir teisinių standartų dėl produktų saugos, duomenų, vartotojų, sveikatos, aplinkos apsaugos ir gyvūnų gerovės jų nesusilpninant; turi būti užtikrinta galimybė valstybių narių lygmeniu šias normas ir standartus priderinti prie ES teisės, o regionų ir vietos lygmens reguliavimo ir finansinių veikslių laisvei neturėtų būti daromas spaudimas pagal tarptautinius prekybos ir investicijų susitarimus;

Siekti teisingumo už ES ribų

21. pabrėžia, kad prekybos politika yra susijusi ne tik su ekonominiais interesais: ji taip pat yra svarbi solidarumo su besivystančiomis ir regionines krizes patiriančiomis šalimis priemonė; todėl, kaip geriausią pavyzdį, primena ES ir Jordanijos bendrą sprendimą dėl dvišalio prekybos taikomų ES kilmės taisyklių supaprastinimo;

22. palankiai vertina Komisijos parengtą neoficialų dokumentą dėl prekybos ir tvaraus vystymosi skyrių ES laisvosios prekybos susitarimuose (LPS) ⁽⁹⁾; šiuo dokumentu pradėtos diskusijos dėl atitikties ir vykdymo užtikrinimo ir dėl nuostatų, kaip susieti tvarumą ir prekybą;

23. dėl klausimo, kaip nustatyti, ar pažeidus prekybos ir tvaraus vystymosi skyriaus nuostatas reikia numatyti pasekmes prekybai, ar iš karto taikyti sankcijas, RK pritaria nuostatai, kad šalims, kurios taikydamos žemesnius standartus, nei numatyti pagrindinėse darbo konvencijose (pvz., dėl vaikų darbo), vykdo nesąžiningą konkurenciją, turėtų būti taikomos sankcijos; mano, kad šioje srityje reikia atlikti naujus tyrimus ir vykdyti mokslinius projektus siekiant užtikrinti, kad rengiama politika būtų grindžiama patikimais įrodymais;

24. teigiamai vertina Komisijos įsipareigojimą stiprinti daugiašalę prekybos sistemą, kurioje svarbiausias vaidmuo tenka PPO, ir pažymi, kad be šios organizacijos pasaulinei prekybai iš esmės įtakos turės valstybių galios dinamika, o ne vertybės; mano, kad PPO galėtų užtikrinti tinkamiausią pagrindą, kuris leistų kuo labiau sumažinti neigiamą dvišalių prekybos susitarimų išorės poveikį trečiosioms šalims, vykdyti daugiašalį bendradarbiavimą reglamentavimo srityje, kuris iki šiol vykdomas tarp tų pačių principų besilaikančių šalių, ir nustatyti aiškias sąlygas narystei PPO suinteresuotoms šalims;

Daugiašalis investicinių ginčų teismas

25. palankiai vertina rekomendaciją dėl Tarybos sprendimo, kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas dėl daugiašalio investicinių ginčų teismo (angl. MIC) įsteigimo; tikimasi, kad šis sprendimas padės išspręsti daugelį investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo sistemos (IVGS) problemų, visų pirma tokias kaip teisėtumo ir nepriklausomumo garantijų trūkumas, teismų praktikos nuspėjamumo ir nuoseklumo stoka, teisių gynimo galimybių nebuvimas, didelės sąnaudos, nepakankamai skaidri investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo tvarka ir nepakankamos galimybės MVĮ;

26. pabrėžia, kad RK tyrime dėl *prekybos susitarimų derybų demokratinio aspekto, piliečių ir vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmens* dažniausiai vietos ir regionų valdžios institucijų nurodomas laisvosios prekybos susitarimų pasekmių aspektas yra susijęs su IVGS tvarka, kuri, jų nuomone, privačioms įmonėms suteikia galimybę teikti apeliacinius skundus dėl vietos valdžios institucijų sprendimų;

27. pabrėžia, kad būtina pusiausvyra tarp privačių investuotojų teisių apsaugos, užtikrinamos taikant sankcijų mechanizmus, ir darbuotojų teisių apsaugos, kuriai užtikrinti nėra numatyti panašūs mechanizmai; ragina Komisiją užtikrinti, kad pasiūlyme dėl daugiašalio investicinių ginčų teismo įsteigimo nebūtų numatyta išsaugoti paralelinę teisinę sistemą su specialiu teismu užsienio investuotojams, pagal kurią būtų galima apeiti nacionalines teisės sistemas, o tai būtų naudinga vien tik šiems investuotojams; taip pat prašo, kad Daugiašalio investicinių ginčų teismas gintų ne tik investuotojų teises, bet ir valstybių narių teisėkūros teisę ir trečiųjų šalių teises;

28. tikisi, kad Komisija kuo greičiau paaiškins, ar toks daugiašalis investicinių ginčų sprendimo teismas gali būti laikomas vienašale institucija arba turi priklausyti kito teismo jurisdikcijai ir kokių būdu suinteresuota bendruomenė gali dalyvauti teismo procese;

⁽⁹⁾ Žr. čia: <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1689>.

29. prašo Komisijos suteikti daugiau informacijos apie numatomas pasekmes ginčams pagal galiojančias dvišales investicijų sutartis ir apie daugiašalio investicinių ginčų teismo ir nacionalinių teismų sąsajas, visų pirma, kai išnaudojamos visos nacionalinės teisių gynimo priemonės; atsižvelgdamas į ES vidaus dvišales investicijų sutartis ir į šiuo metu nagrinėjamą bylą C-284/16 Achmea, pritaria Komisijos nuomonei, kad investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo mechanizmai, išdėstyti ES dvišalėse investicijų sutartyse (iki įstojimo), prieštarauja ES teisei dėl išimtinės ES teismų kompetencijos su ES teise susijusių ieškinių atveju;

30. yra įsitikinęs, kad 2017 m. rugsėjo 6 d. Belgijos prašymas Europos Sąjungos Teisingumo Teismui parengti nuomonę dėl ES ir Kanados susitarime (IEPS) numatytos naujos dvišalės investicinių teismų sistemos (ITS) teisėtumo, padės aiškiau suprasti visas diskusijas dėl investicijų apsaugos;

31. susirūpinęs pažymi, kad įvairūs pagrindiniai ES prekybos partneriai, tarp kurių JAV ir Japonija, gali nepriarti Daugiašalio investicinių ginčų teismo įsteigimui ir kad Japonijos teikiama pirmenybė investuotojų ir valstybės ginčų sprendimui yra vienas iš svarbiausių neišspręstų klausimų siekiant principinio susitarimo dėl laisvosios prekybos susitarimo, pasirašyto 2016 m. liepos 6 d.;

Pasiūlymas dėl reglamento, kuriuo nustatoma tiesioginių užsienio investicijų į Europos Sąjungą tikrinimo sistema

32. pabrėžia tiesioginių užsienio investicijų svarbą ES ekonomikai apskritai ir konkrečiau kiekvienam jos regionui, atsižvelgiant į tai, kad 2003 m.–2015 m. laikotarpiu ne Europos investuotojai Europoje įgyvendino daugiau nei 52 000 tiesioginių užsienio investicijų projektų, kurių bendra vertė siekia daugiau kaip 2 600 mlrd. EUR ⁽¹⁰⁾;

33. pritaria Komisijos nuostatai, kad atvirumas tiesioginėms užsienio investicijoms ir toliau yra svarbiausias ES principas ir svarbus augimo šaltinis; tai turi lydėti tvirta ir veiksminga politika, kad, viena vertus, atsivertų kitų šalių ekonomika ir būtų užtikrinta, jog visi vadovautųsi vienodomis taisyklėmis, ir, kita vertus, apsaugoti svarbiausią Europos turtą nuo investicijų, galėsiančių pakenkti teisėtiems ES arba jos valstybių narių interesams;

34. todėl Komitetas palankiai vertina pagrindinius Europos Komisijos pasiūlymo dėl reglamento principus, nes Europos lygmeniu nėra vienintelio tiesioginių užsienio investicijų tikrinimą reglamentuojančio teisės akto ir šiuo metu valstybės narės gali jas skirtingai vertinti;

35. reiškia susirūpinimą dėl Europos Komisijos teisės saugumo ir viešosios tvarkos sumetimais tikrinti tiesiogines užsienio investicijas, kurios gali turėti įtakos Sąjungos svarbos projektams ar programoms, nes šis kriterijus labai neapibrėžtas, gali apimti visų rūšių tiesiogines užsienio investicijas, o priede pateiktas sąrašas nėra baigtinis. Be to, nėra aiškios saugumo ir viešosios tvarkos apibrėžčių, dėl šios priežasties neiški Europos Komisijos įgaliojimų vykdymo sritis; todėl gali būti, kad dėl saugumo ir viešosios tvarkos sumetimų valstybės narės nebegalės savarankiškai priimti sprendimo dėl tiesioginių užsienio investicijų;

36. apgailestauja, kad tokios svarbos pasiūlymą Komisija pristatė neatlikusi poveikio vertinimo; pažymi, kad komunikate paskelbtas tyrimas, pridėtas prie pasiūlymo dėl investicijų srautų į ES, ir poveikio vertinimas turėjo būti atlikti prieš pristatant pasiūlymą siekiant, kad susijusiose institucijų diskusijose būtų galima remtis konkrečiais duomenimis;

37. ragina pasiūlyme dėl reglamento patikslinti, kad esamus laisvo kapitalo judėjimo į trečiąsias šalis ar iš jų apribojimus bus galima toliau visapusiškai taikyti atsižvelgiant į viešąją tvarką ir visuomenės saugumą ir (arba) netaikant specialios procedūrinės sistemos;

38. mano, kad Komisija turėtų taip pat įvertinti politiką, kuri sudarė sąlygas probleminėms investicijoms, nes daugeliu atvejų tiesioginės užsienio investicijos į infrastruktūrą ar įmones, kurios anksčiau priklausė valstybei, yra griežto taupymo politikos ir liberalizavimo strateginiuose sektoriuose pasekmė;

⁽¹⁰⁾ ESPON mokslinių tyrimų projektas *The World in Europe, global FDI flows towards Europe* (Pasaulis Europoje, pasaulio tiesioginių užsienio investicijų srautai į Europą).

39. pabrėžia, kad pateisinti tiesioginių užsienio investicijų ribojimą saugumo ir viešosios tvarkos sumetimais yra kas kita nei jų apribojimas baiminantis, kad bus iškreipta rinka, ir ragina Komisiją užtikrinti, kad mechanizmas nebūtų naudojamas kaip užslėpta protekcionistinė priemonė; šiuo požiūriu pažymi, kad tiesioginių užsienio investicijų tikrinimo mechanizmas, kuriuo ribojamos investicijos tik todėl, kad tiesioginės užsienio investicijos yra subsidijuojamos, negali būti pakankama priemonė blokuoti investicijas ir turi būti įrodyta, kad konkrečios investicijos yra susijusios su užsienio valstybės pramonės arba nacionaliniais strateginiais tikslais;
40. ragina Komisiją suteikti daugiau informacijos apie poveikį tuo atveju, jeigu valstybė narė prieštarauja Komisijos pozicijai ir taip pat kokiu mastu pasiūlyta sistema leis laiku pateikti proporcingą reakciją, atsižvelgiant į tai, kad ES investicijų tikrinimas neturėtų trukti ilgiau nei laikas, nustatytas nacionalinėms procedūroms;
41. prašo pradėti dialogą su pagrindiniais ES prekybos partneriais dėl investicijų tikrinimo. Tarptautiniu mastu suderintos taisyklės dėl tiesioginių užsienio investicijų tikrinimo realiai sumažintų prieštaravimus ir padidintų investicijų tikrumą;
42. palankiai vertina tai, kad teisės aktų leidėjai pasiekė susitarimą dėl dabartinės ES antidempingo metodikos pakeitimo; joje turėtų būti atsižvelgiama į pagrindines TDO konvencijas, siekiant įvertinti, ar esama didelių iškreipimų;
43. vis dėlto pažymi, kad nauji teisės aktai bus veiksmingi tik tuo atveju, jei ES atnaujins prekybos apsaugos priemones, ir kad teigiamas poveikis pramonei priklausys nuo sėkmingo 2013 m. nustatytų prekybos apsaugos priemonių modernizavimo planų įgyvendinimo;
44. pritaria išimtinai Europos Sąjungos kompetencijai tiesioginių užsienio investicijų atžvilgiu, nes pagal SESV 207 straipsnio 1 dalį jos susijusios su bendra prekybos politika. Tačiau pažymi, kad Komisija šį reglamentą siūlo tik toms valstybėms narėms, kurios yra sukūrusios investicijų tikrinimo mechanizmus ir kad pasiūlymas nereikalauja, jog valstybės narės sukurtų savo investicijų tikrinimo mechanizmus. Taigi pasiūlymas visiškai atitinka subsidiarumo principą.

Briuselis, 2018 m. kovo 23 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ
